



# ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ ΣΤΗ ΝΟΡΒΗΓΙΑ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΔΜ  
EMN INFORM

Μεταξύ του 2014 και του 2017, περίπου **219 575** ανήλικοι προσήλθαν στην ΕΕ και στη Νορβηγία ασυνόδετοι, δηλαδή χωρίς γονείς ή άλλο υπεύθυνο για αυτούς ενήλικο άτομο, με σκοπό να ζητήσουν άσυλο. Στο ίδιο χρονικό διάστημα, τουλάχιστον άλλοι **48 591** ανήλικοι προσήλθαν ασυνόδετοι για άλλους λόγους,<sup>1</sup> παρά το ότι ο αριθμός εκείνων που βρίσκονται εκτός συστήματος ασύλου παραμένει σε μεγάλο βαθμό **άγνωστος**.

Αυτό το ενημερωτικό σημείωμα περιγράφει συνοπτικά τα αποτελέσματα της ομότιτλης μελέτης του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης η οποία διερευνά την κατάσταση των ασυνόδετων ανηλίκων **στους οποίους έχει χορηγηθεί άδεια διαμονής ή έχει εκδοθεί απόφαση επιτροπής**, ενώ περιγράφονται επίσης οι προσεγγίσεις τις οποίες έχουν

υιοθετήσει τα Κράτη (Μέλη) για την ένταξή τους ή την επιστροφή τους στο χρονικό διάστημα 2014-2017. Η μελέτη εξετάζει επίσης τον τρόπο με τον οποίο τα Κράτη χειρίζονται τις περιπτώσεις ασυνόδετων ανηλίκων οι οποίοι δεν μπορούν να επιστρέψουν άμεσα, ή τις περιπτώσεις εκείνων που έχουν κλείσει πλέον τα 18 έτη ηλικίας και τις περιπτώσεις εξαφάνισης ασυνόδετων ανηλίκων. Όπου είναι δυνατόν, η μελέτη παρουσιάζει επίσης συγκρίσιμα δεδομένα σχετικά με τους αριθμούς προσέλευσης ασυνόδετων ανηλίκων στα Κράτη (Μέλη), τόσο την τρέχουσα περίοδο όσο και διαχρονικά (2014-2017), συμπληρώνοντας τα στοιχεία αυτά με εθνικές στατιστικές, όπου αυτές είναι διαθέσιμες.

Σε πλαίσιο ΕΕ, ένας ασυνόδετος ανήλικος ορίζεται ως «πολίτης τρίτης χώρας ή άπατρις ηλικίας κάτω των 18 ετών, ο οποίος φθάνει στην επικράτεια των Κρατών (Μελών) ασυνόδετος από τον ενήλικο υπεύθυνο για αυτόν, σύμφωνα με τον νόμο ή την πρακτική του εκάστοτε Κράτους (Μέλους) και για όσο χρόνο ο ανήλικος αυτός παραμένει χωρίς την επίβλεψη του συγκεκριμένου ατόμου».<sup>2</sup> Περιλαμβάνονται στον ορισμό αυτό και οι ανήλικοι οι οποίοι κατέληξαν ασυνόδετοι μετά την είσοδό τους στην επικράτεια των Κρατών (Μελών)<sup>3</sup>. Επίσης, εννοούνται ως «ασυνόδετοι ανήλικοι που προσεγγίζουν την ενηλικίωση» οι ανήλικοι ηλικίας μεταξύ 16 και 17 ετών, στον βαθμό που το νόμιμο έτος ενηλικίωσης σε όλα τα Κράτη (Μέλη) είναι τα 18 έτη.



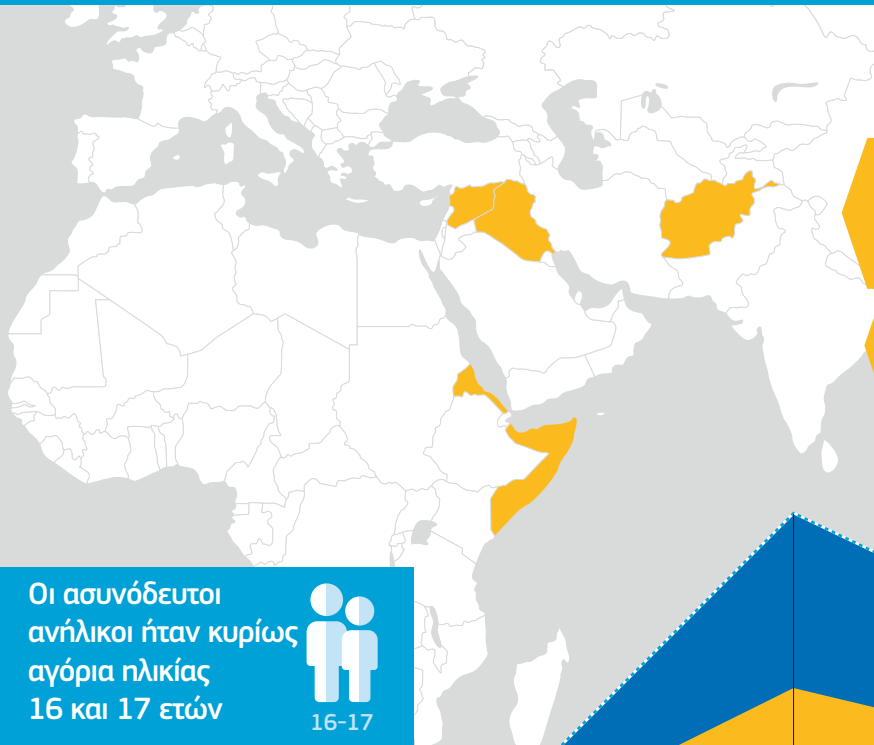
## ΠΡΟΣΕΛΥΣΗ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ

Είναι δύσκολο να εκτιμηθεί το επίπεδο προσέλευσης ασυνόδετων ανηλίκων στην ΕΕ. Από τη μια πλευρά, ο αριθμός ασυνόδετων ανηλίκων οι οποίοι ζητούν άσυλο στην ΕΕ αυξήθηκε δραματικά το 2015, φθάνοντας σε συνολικό αριθμό 99 995 ανηλίκων (αύξηση κατά 315% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος) πριν την επαναφορά σε **31 975** το 2017<sup>4</sup>, **η Γερμανία, η Σουηδία, η Ιταλία,**

**η Αυστρία και η Ουγγαρία** δέχθηκαν τους περισσότερους ανήλικους αιτούντες άσυλο στην ΕΕ το χρονικό διάστημα 2014-2017. Οι περισσότεροι από αυτούς τους ανήλικους ήταν **αγόρια** (89%), **ηλικίας μεταξύ 16 και 17 ετών** (65%), με ένα μόνο μικρό ποσοστό ηλικίας μικρότερης των 14 ετών. Οι βασικές χώρες καταγωγής των ανηλίκων αυτών το 2017 ήταν **η Συρία, το Αφγανιστάν, το Ιράκ, η Ερυθραία και η Σομαλία**.

- 1 Αριθμός ασυνόδετων ανηλίκων χωρίς να ζητούν άσυλο, όπως αναφέρθηκε από έξι Κράτη (Μέλη) στο πλαίσιο της Μελέτης του ΕΔΜ 2017 σχετικά με τη Μελέτη για τις Προσεγγίσεις σε Ασυνόδετους Ανηλικούς Μετά τον Καθορισμό του Καθεστώτος στην ΕΕ και στη Νορβηγία.
- 2 Χάρτα Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως παραπάνω υποσημείωση 4, άρθρο 24(2). Βλ. επίσης Άρθρο 2(1) της Οδηγίας για την Αναγνώριση (2011/95/ΕΚ).
- 3 EMN Glossary, Version 6.0, [https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european\\_migration\\_network/glossary/index\\_a\\_en](https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary/index_a_en). Βλ. επίσης Άρθρο 2(1) της Οδηγίας για την Αναγνώριση (2011/95/ΕΚ).
- 4 Δείκτης Eurostat «Αιτούντες άσυλο θεωρούμενοι ως ασυνόδετοι ανήλικοι κατά ιθαγένεια, ηλικία και φύλο. Ετήσια δεδομένα (με στρογγυλοποίηση) [migr\_asynuaa]» 2014-2017 (εξαγωγή στις 25 Απριλίου 2018).

# Ασυνόδευτοι ανήλικοι αιτούντες άσυλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Νορβηγία 2014 – 2017



## Οι πέντε βασικές χώρες καταγωγής

Αφγανιστάν – 82 625

Συρία – 34 205

Ερυθραία – 15 970

Ιράκ – 10 975

Σομαλία – 10 385

Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι ήταν κυρίως αγόρια ηλικίας 16 και 17 ετών



## Αριθμοί ασυνόδευτων ανηλίκων οι οποίοι υποβάλλουν αιτήσεις για άσυλο

	2014	2015	2016	2017
<b>Σύνολο</b>	<b>24 090</b>	<b>99 995</b>	<b>63 515</b>	<b>31 975</b>
16 έως 17 ετών	16 000	58 000	43 000	24 000
14 έως 15 ετών	6 000	29 000	14 000	5 000
Κάτω των 14 ετών	2 000	12 000	6 000	2 000



Ποσοστό 11% από τους ασυνόδευτους ανήλικους ήταν κορίτσια

## Οι πέντε βασικές χώρες προορισμού

Γερμανία – 71 675

Σουηδία – 45 065

Ιταλία – 22 540

Αυστρία – 15 500

Ουγγαρία – 10 860



Πηγή: Eurostat

Από την άλλη πλευρά, είναι άγνωστος ο αριθμός ασυνόδευτων ανηλίκων οι οποίοι έφθασαν στην ΕΕ χωρίς να ζητήσουν άσυλο - αν και με βάση εκτιμήσεις έξι Κρατών (Μελών) σχετικά με ανήλικους που βρίσκονται στη συγκεκριμένη κατάσταση, από τα περιορισμένα στοιχεία προκύπτει ότι ο αριθμός τους ανέρχεται σε τουλάχιστον 48 591 άτομα το χρονικό διάστημα 2014-2017. Υπάρχει γενικότερη έλλειψη ολοκληρωμένων και συγκρίσιμων δεδομένων σχετικών με τον αριθμό και την έκβαση των υποθέσεων, οι οποίες αφορούν τόσο τους ασυνόδευτους ανήλικους που δεν ζητούν άσυλο όσο και τους ανήλικους αιτούντες άσυλο στην ΕΕ.<sup>5</sup>



## ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΣΥΝΗΘΩΣ ΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΑ ΣΕ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ ΑΠΟ ΤΑ ΚΡΑΤΗ (ΜΕΛΗ)

Στους περισσότερους ασυνόδευτους ανήλικους που φθάνουν στα Κράτη (Μέλη) χορηγείται **καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας** και τα Κράτη (Μέλη) παρέχουν (προσωρινή) άδεια διαμονής από τη στιγμή της λήψης θετικής απόφασης σχετικά με την αίτηση που έχει υποβληθεί.

Πολλά Κράτη (Μέλη) χορηγούν επιπλέον εθνικά **εναλλακτικά ή προσωρινά καθεστώτα** σε ασυνόδευτους ανήλικους, τα οποία αφορούν ειδικά το εκάστοτε Κράτος (Μέλος), για παράδειγμα τίτλους διαμονής για ανθρωπιστικούς ή ιατρικούς λόγους, ή μια μορφή ατομικής προστασίας για ασυνόδευτους ανήλικους που υπήρξαν θύματα εμπορίας.



## ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΕΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ

Η ΕΕ δραστηριοποιείται για πολλά χρόνια στον τομέα των ασυνόδευτων ανηλίκων. Το γεγονός αυτό εκφράζεται στο **κεκτημένο** της ΕΕ, το οποίο παρέχει ένα γενικό πλαίσιο προστασίας των δικαιωμάτων τόσο του συνοδευόμενου όσο και του ασυνόδευτου παιδιού στον τομέα της μετανάστευσης. Η ΕΕ έχει ενσωματώσει στο πλαίσιο των πολιτικών της και της νομοθεσίας της πτυχές από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΣΔΠ)<sup>6</sup> και από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων (Σύμβαση για τους Πρόσφυγες)<sup>7</sup>. Η ΣΔΠ αποτελεί το πλέον σημαντικό και σχεδόν παγκόσμια αποδεκτό διεθνές μέσο για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και η Σύμβαση για τους Πρόσφυγες αναφέρεται συμπληρωματικά στην ανάγκη διασφάλισης της προστασίας των παιδιών και των ασυνόδευτων παιδιών, υπό την έννοια της ένωσης των οικογενειών.

Σχετικά με την εμβέλεια της μελέτης αυτής, είναι ιδιαίτερα συναφής η νομοθεσία η οποία έχει υιοθετηθεί στο πλαίσιο του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου (ΚΕΣΑ) με την έννοια ότι στη νομοθεσία αυτή περιλαμβάνονται ειδικές διατάξεις για (ασυνόδευτους) ανήλικους, όπως, μεταξύ άλλων η Οδηγία για την Αναγνώριση (COM(2016) 466 final), η αναδιατύπωση της Οδηγίας για τη Διαδικασία Ασύλου (2013/32/EU), η Οδηγία για τις Απαιτήσεις Υποδοχής (COM(2016) 465 final) και η Οδηγία για την Επιστροφή (2008/115/EC). Υπάρχουν επίσης πολλά μη νομοθετικά μέσα τα οποία παρέχουν σημαντικές κατευθυντήριες γραμμές για τη φροντίδα, την ένταξη και την (πιθανή) επιστροφή ασυνόδευτων ανηλίκων, όπως το Θεματολόγιο της ΕΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού

από το 2006<sup>8</sup>, το Σχέδιο Δράσης για τους Ασυνόδευτους Ανηλίκους (2010-2014)<sup>9</sup>, τα Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την προστασία των παιδιών κατά τη μετανάστευση<sup>10</sup>, η Ανακοίνωση της Επιτροπής για την προστασία των παιδιών κατά τη μετανάστευση (COM(2017) 211 final), το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την Ένταξη Πολιτών Τρίτων Χωρών (COM(2016) 377 final) και το ανανεωμένο Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την Επιστροφή (COM(2017) 200 final).



## ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Σε επίπεδο Κράτους (Μέλους) υπάρχουν γενικά διάφοροι φορείς, δηλαδή υπουργεία, φορείς ασύλου και τοπικές αρχές που έχουν την ευθύνη για τους ασυνόδευτους ανήλικους. **Οι τοπικές αρχές ειδικότερα παίζουν σημαντικό ρόλο στη φροντίδα και στην ένταξη των ασυνόδευτων ανηλίκων** και πολλές φορές λειτουργούν οι ίδιες ως επίτροποι των ανηλίκων. **Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις** (ΜΚΟ) παίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στην παροχή (συμπληρωματικής) υποστήριξης στους ασυνόδευτους ανήλικους, για παράδειγμα με τη μορφή γλωσσικών μαθημάτων, νομικών, κοινωνικών και/ή ψυχολογικών συμβουλών και με την μετέπειτα παροχή υπηρεσιών επιτήρησης για τους ανήλικους που δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις ηλικίας. Μεγάλος αριθμός εμπλεκόμενων φορέων συμμετέχει επίσης στις διαδικασίες (οικειοθελούς) επιστροφής ασυνόδευτων ανηλίκων, από τα Υπουργεία Εσωτερικών και τις εθνικές υπηρεσίες μετανάστευσης έως τις υπηρεσίες παιδικής φροντίδας και τις ΜΚΟ.



## ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΙΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΣΤΟΥΣ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ

Τα Κράτη (Μέλη) αποδίδουν γενικά **προτεραιότητα** στη φροντίδα των ασυνόδευτων ανηλίκων, η οποία μάλιστα ξεκινά άμεσα, δηλαδή πριν από τον καθορισμό του καθεστώτος τους. **Όλοι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι έχουν δικαίωμα στην ίδια φροντίδα με εκείνη που παρέχεται σε άλλα παιδιά τα οποία βρίσκονται υπό κρατική μέριμνα**, αν και σε λίγα Κράτη (Μέλη) οι ανήλικοι οι οποίοι ζητούν άσυλο και εκείνοι που δεν ζητούν άσυλο μπορεί να φιλοξενοούνται σε ξεχωριστές εγκαταστάσεις. Με τον ίδιο τρόπο, σε λίγα Κράτη (Μέλη), οι ασυνόδευτοι ανήλικοι στους οποίους έχει αποδοθεί ένα καθεστώς μπορεί να φιλοξενοούνται στις γενικές υπηρεσίες παιδικής φροντίδας του Κράτους (Μέλους).



## ΣΤΕΓΑΣΗ

Σε όλο το φάσμα της ΕΕ, **ισχύουν ανάλογες διευθετήσεις στέγασης για όλους τους ασυνόδευτους ανήλικους**, ανεξαρτήτως καθεστώτος. Σε γενικές γραμμές, τα Κράτη (Μέλη) ακολουθούν δυο διαφορετικές προσεγγίσεις σχετικά με τη στέγαση των ανηλίκων: μια γενική προσέγγιση, κατά την οποία οι ασυνόδευτοι ανήλικοι φιλοξενοούνται σε κέντρα υποδοχής παιδιών από την άφιξή τους μέχρι την ενηλικίωση, και μια σταδιακή προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία στεγάζονται πρώτα σε αρχικές **εγκαταστάσεις «γέφυρα»** και μεταφέρονται κατόπιν σε

5 Με εξαίρεση των περιορισμένων δεδομένων διαθέσιμων σε επίπεδο ΕΕ τα οποία παρουσιάζονται στην παρούσα Έκθεση.

6 Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 20 Νοεμβρίου 1989, <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx>

7 Σύμβαση Σχετικά με το Καθεστώς των Προσφύγων, 28 Ιουλίου 1951, 189 UNTS 150.

8 Θεματολόγιο της ΕΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, [http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/rights-child/eu-agenda/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/rights-child/eu-agenda/index_en.htm)

9 Άσυλο και Διαχείριση της Μετανάστευσης, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/asylum-and-managed-migration/data/database>.

10 Συμπεράσματα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των Κρατών Μελών για την προστασία των παιδιών κατά τη μετανάστευση, Βρυξέλλες, 8 Ιουνίου 2017, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10085-2017-INIT/en/pdf>

# Υποδοχή και φροντίδα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος



**Στέγαση** σε ειδικές εγκαταστάσεις για ανήλικους ή σε οικογένειες φιλοξενίας



Εξατομικευμένες **υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης** σε ορισμένα Κράτη (Μέλη)



Πιο ευνοϊκοί όροι για την **οικογενειακή επανένωση**



Περιορισμένη πρόσβαση στην **απασχόληση** σύμφωνα με την κείμενη εθνική νομοθεσία



**Επίτροποι** οι οποίοι ορίζονται από τα Κράτη (Μέλη) για την εξασφάλιση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού



Ενισχυμένα σχέδια **ένταξης** στα μισά περίπου Κράτη (Μέλη)



Αυτόματη πρόσβαση στην **εκπαίδευση** στο πλαίσιο του κύριου σχολικού συστήματος με ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα εκμάθησης που παρέχεται στα περισσότερα Κράτη (Μέλη)



**Αρωγή στον τομέα κοινωνικής πρόνοιας**



Προετοιμασία ενός σχεδίου ανεξαρτησίας για την απόκτηση αυτονομίας

εγκαταστάσεις γενικής φροντίδας όπου παραμένουν μέχρι τη συμπλήρωση των 18 ετών. Σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ, τόσο εκείνοι οι οποίοι έχουν υποβάλει σχετική αίτηση ή στους οποίους έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία, όσο και εκείνοι στους οποίους έχει χορηγηθεί ένα άλλο καθεστώς φιλοξενούνται σε **εγκαταστάσεις ειδικές για ανήλικους ή σε εγκαταστάσεις με ειδική πρόβλεψη για ανήλικους**, συνήθως υπό μορφή οικοτροφείου και ανά ομάδες. Περίπου τα μισά Κράτη (Μέλη) τοποθετούν επίσης τους ασυνόδευτους ανήλικους σε εγκαταστάσεις φροντίδας οικογενειακού τύπου με **γονείς SOS**. Πολλά Κράτη (Μέλη) παρέχουν εξάλλου ανεξάρτητη στέγαση (σε μισθωμένα διαμερίσματα) για τα νεαρά άτομα με σκοπό την υποστήριξη της ανεξαρτησίας τους. Το ένα τρίτο περίπου των Κρατών (Μελών) διαθέτει επιπλέον **ειδικές εγκαταστάσεις για τις ανάγκες παιδιών τα οποία υπήρξαν θύματα εμπορίας**.



## ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

Σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ, τα περισσότερα Κράτη (Μέλη) ορίζουν έναν **εκπρόσωπο για όλους τους ασυνόδευτους ανήλικους** υπό τη μορφή επιτρόπου και/ή έναν άλλο εκπρόσωπο πριν από τον καθορισμό του καθεστώτος. Όπως και με τη στέγαση, προβλέπονται ανάλογες διευθετήσεις επιτροπείας για όλους τους ασυνόδευτους ανήλικους, ανεξαρτήτως καθεστώτος και συνήθως υπό το ίδιο σύστημα επιτροπείας το οποίο ισχύει και για άλλα παιδιά που βρίσκονται υπό καθεστώς επιμέλειας. Περίπου το ένα τρίτο των Κρατών (Μελών) ορίζει έναν προσωρινό εκπρόσωπο των ασυνόδευτων ανήλικων αμέσως με την άφιξή τους, και αυτό ακολουθείται από τον ορισμό ενός επιτρόπου, όταν οι ανήλικοι φθάσουν στην υπηρεσία φροντίδας ή με τον καθορισμό του σχετικού καθεστώτος. Οι επίτροποι ορίζονται συνήθως μέσω δικαστικής απόφασης και αναλαμβάνουν συνήθως καθήκοντα σε μια μονάδα φροντίδας (για παράδειγμα στο γραφείο κοινωνικής μέριμνας παιδιών και νέων) ή για ένα καθορισμένο άτομο.



## ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΟΥΣ

Σε γενικές γραμμές, τα Κράτη (Μέλη) αποδίδουν **μεγάλη σημασία στην ένταξη των ασυνόδευτων ανήλικων**. Το γεγονός αυτό προκύπτει από τα έγγραφα πολιτικής, όπως για παράδειγμα τα εθνικά

σχέδια δράσης, αλλά και από τη σχετική νομοθεσία, η οποία προβλέπει συχνά καλύτερες προοπτικές ένταξης για τους ασυνόδευτους ανήλικους σε σύγκριση με τους συνοδευόμενους ανήλικους. Το **νομικό καθεστώς των ασυνόδευτων ανήλικων επηρεάζει την πορεία της ένταξης στα μισά περίπου Κράτη (Μέλη)**, ενώ εκείνοι στους οποίους χορηγείται διεθνής προστασία επωφελούνται από πλέον ευνοϊκούς όρους



## ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Τα Κράτη (Μέλη) **παρέχουν πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη για τους ασυνόδευτους ανήλικους που ζητούν άσυλο και για εκείνους στους οποίους έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία της ΕΕ και υπό παρόμοιες συνθήκες όπως για τους δικούς τους πολίτες**. Στα περισσότερα Κράτη (Μέλη) η πρόσβαση αυτή περιλαμβάνει βασική ιατρική περίθαλψη και περίθαλψη έκτακτης ανάγκης, ενώ σε πολλές περιπτώσεις, όταν αυτό χρειάζεται, προβλέπονται εξειδικευμένη ιατρική φροντίδα και συμβουλευτική. Καταβάλλεται επίσης προσπάθεια **προσαρμογής της υγειονομικής περίθαλψης** στις ειδικές ανάγκες των ασυνόδευτων ανήλικων μέσω εξατομικευμένης ιατρικής αξιολόγησης, στις περισσότερες περιπτώσεις σε μικρό χρονικό διάστημα μετά την άφιξη ενός ασυνόδευτου ανήλικου στη χώρα. Οι προβλέψεις αυτές ισχύουν συνήθως και για τους ασυνόδευτους ανήλικους που δεν ζητούν άσυλο και/ή για εκείνους στους οποίους έχει χορηγηθεί άλλο καθεστώς (εκτός διεθνούς προστασίας) στο εκάστοτε Κράτος (Μέλος).



## ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σύμφωνα με το **κεκτημένο** της ΕΕ, η μεγάλη πλειοψηφία των Κρατών (Μελών) παρέχει **αυτόματη πρόσβαση στην εκπαίδευση για όλους τους ασυνόδευτους ανήλικους ανεξαρτήτως νομικού καθεστώτος** και με τα ίδια δικαιώματα που παρέχονται στους πολίτες του εκάστοτε Κράτους (Μέλους). Η εκπαίδευση παρέχεται συνήθως στο πλαίσιο του βασικού σχολικού συστήματος, παρά το ότι περίπου τα μισά Κράτη (Μέλη) διοργανώνουν τμήματα προπαρασκευαστικής (γλωσσικής) εκπαίδευσης για την προετοιμασία των ασυνόδευτων ανήλικων πριν την ένταξη στην κανονική σχολική τάξη. Στις περισσότερες περιπτώσεις καταρτίζεται **ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα** για κάθε ασυνόδευτο ανήλικο, μετά από μια εξατομικευμένη αξιολόγηση των αναγκών.



## (ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ) ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ως προς την απασχόληση, όλα τα Κράτη (Μέλη) εξασφαλίζουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας για τους ασυνόδευτους ανηλίκους στους οποίους έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους πολίτες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Οδηγία περί Αναγνώρισης. Ένα τρίτο των Κρατών (Μελών) παρέχει αυτόματη πρόσβαση στην αγορά εργασίας στους ασυνόδευτους ανηλίκους με άδεια διαμονής, ενώ άλλα εφαρμόζουν αυστηρότερες πολιτικές, απαιτώντας, για παράδειγμα, την έκδοση άδειας εργασίας. Σύμφωνα με τους γενικότερους περιορισμούς οι οποίοι επιβάλλονται στην απασχόληση των ανηλίκων, **η πρόσβαση των ασυνόδευτων ανηλίκων στην απασχόληση περιορίζεται, σε όλα τα Κράτη (Μέλη),** για παράδειγμα, με την πρόβλεψη ελάχιστης ηλικίας απασχόλησης, μέγιστου αριθμού ωρών εργασίας και με τα εργασιακά καθήκοντα τα οποία δεν μπορούν να αναλάβουν ανήλικοι. Μόνο μια μειοψηφία των Κρατών (Μελών) έχει προβλέψει ειδικά προγράμματα υποστήριξης των ασυνόδευτων ανηλίκων για την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας.

## ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ

Όπως προβλέπεται στην Οδηγία περί Οικογενειακής Επανενώσεως, **οι ασυνόδευτοι ανήλικοι οι οποίοι έχουν την ιδιότητα του πρόσφυγα διαθέτουν καλύτερες προϋποθέσεις οικογενειακής επανένωσης,** ενώ σχεδόν όλα τα Κράτη (Μέλη) αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ανηλίκων αυτών να ενεργούν ως συντηρούντες για την οικογενειακή επανένωση με τους γονείς τους. Στην πράξη, τα Κράτη (Μέλη) εφαρμόζουν σε γενικές γραμμές παρόμοιους κανόνες οικογενειακής επανένωσης για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, προβλέποντας καθεστώς επικουρικής προστασίας (όπως για τους πρόσφυγες).

Ωστόσο, ορισμένα Κράτη (Μέλη) έχουν πρόσφατα θεσπίσει αλλαγές στις πολιτικές οικογενειακής επανένωσης, προβλέποντας, για παράδειγμα, μια περίοδο αναμονής μεταξύ της στιγμής κατά την οποία χορηγείται καθεστώς επικουρικής προστασίας στον συντηρούντα - ασυνόδευτο ανήλικο και της αίτησης για οικογενειακή επανένωση.

## ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι διαθέτουν γενικά δικαιώματα **αρωγής κοινωνικής πρόνοιας, με στέγαση και παροχή των βασικών αναγκών είτε στα κέντρα υποδοχής είτε μέσω οικογενειών φιλοξενίας.** Τα Κράτη (Μέλη) προβλέπουν και άλλα είδη στήριξης κοινωνικής πρόνοιας, αλλά οι όροι πρόσβασης σε αυτά τα συστήματα ποικίλουν μεταξύ των χωρών και εξαρτώνται από το είδος της άδειας διαμονής το οποίο έχει χορηγηθεί σε κάποιον ασυνόδευτο ανήλικο, από τις ανάγκες και από άλλα στοιχεία, όπως για παράδειγμα τη συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα ή σε προγράμματα επιμόρφωσης.

## ΛΗΞΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Σχεδόν σε όλα τα Κράτη (Μέλη), **η λήξη μιας προσωρινής άδειας διαμονής δεν θίγει τις διευθετήσεις φροντίδας των ασυνόδευτων ανηλίκων.** Το γεγονός αυτό βρίσκεται **σε αντίφαση με τα μέτρα ένταξης,** για τα οποία ένα μόνο Κράτος (Μέλος) έχει

δηλώσει ότι η λήξη μιας προσωρινής άδειας διαμονής δεν επηρεάζει την πρόσβαση στα μέτρα ένταξης. Λίγα Κράτη (Μέλη) έχουν προβλέψει ότι η νόμιμη διαμονή αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση πρόσβασης στα μέτρα ένταξης.

## ΟΙ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΙ ΑΝΗΛΙΚΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ 18 ΕΤΩΝ

Η ειδική κατάσταση ενός (ασυνόδευτου) ανηλίκου που συμπληρώνει τα 18 έτη ηλικίας, οπότε δεν ισχύουν πλέον τα μέτρα διασφάλισης που ισχύουν για τα παιδιά, δεν καλύπτεται ούτε από το διεθνές δίκαιο ούτε από εκείνο της ΕΕ. Παρόλα αυτά, ένα τρίτο περίπου των Κρατών (Μελών) καταρτίζει ένα **σχέδιο ανεξαρτησίας** για την υποστήριξη του ασυνόδευτου ανηλίκου ώστε να καταστεί αυτόνομο άτομο, ή τοποθετεί τους ανήλικους σε ειδικές εγκαταστάσεις όπου ενθαρρύνεται η αυτονομία τους πριν από τη μετάβαση στην ενηλικίωση. Τα μέτρα αυτά ισχύουν γενικά για όλα τα παιδιά που δεν προστατεύονται πλέον από τις κρατικές υπηρεσίες, όπως και για τους ασυνόδευτους ανήλικους.

Με τη **λήψη θετικής απόφασης** για το καθεστώς και άδειας διαμονής, οι πρώην ασυνόδευτοι ανήλικοι έχουν τη δυνατότητα να μετακινηθούν σε κέντρα στέγασης (ενηλίκων), ή μπορούν να αναζητήσουν ιδιωτική στέγαση, συνήθως στον ίδιο δήμο της προγενέστερης φιλοξενίας τους. Σε πολλές περιπτώσεις, οι πρώην ασυνόδευτοι ανήλικοι μπορούν να διαμένουν στην ίδια εγκατάσταση στέγασης μέχρι το τέλος του σχολικού έτους, ή μπορούν να συνεχίσουν να έχουν φροντίδα και υποστήριξη για την ένταξή τους μέχρι μια ορισμένη ηλικία, στον βαθμό που ακολουθούν πλήρες ωράριο προγραμμάτων εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Αυτό μπορεί να ποικίλει σε διάρκεια από τα 19 έως τα 27 έτη ηλικίας, σε συνάρτηση με το σύστημα που ισχύει στα Κράτη (Μέλη) για την περίοδο μετά την ενηλικίωση. Τα συστήματα διατήρησης της υποστήριξης μετά την περίοδο φροντίδας των ανηλίκων, σπάνια περιλαμβάνουν οποιαδήποτε επίσημη συνέχιση των ρυθμίσεων σε αντικατάσταση της επιτροπείας, η οποία παύει αυτόματα να ισχύει στις περισσότερες περιπτώσεις όταν ένας ανήλικος συμπληρώνει τα 18 έτη ηλικίας, παρά το γεγονός ότι πολλοί από τους επιτρόπους συνεχίζουν να διατηρούν άτυπες επαφές, ανάλογα και με την ατομική σχέση που είχαν αναπτύξει με τον πρώην ασυνόδευτο ανήλικο.

Στα μισά περίπου Κράτη (Μέλη), **με την παραλαβή μιας τελικής αρνητικής απάντησης για το καθεστώς, αναμένεται από τους ασυνόδευτους ανήλικους που συμπληρώνουν τα 18 έτη να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις επιστροφής.** Στην πράξη, οι πρώην ασυνόδευτοι ανήλικοι συνεχίζουν να λαμβάνουν κάποια μορφή στέγασης και φροντίδας μέχρι την αναχώρησή τους από το Κράτος (Μέλος).

Σχετικά με την υποστήριξη ένταξης, **η ενηλικίωση μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην παροχή μέτρων ένταξης και στην πρόσβαση σε αυτά.** Εκτός από τους ασυνόδευτους ανήλικους υπό καθεστώς διεθνούς προστασίας, για τα άτομα υπό εναλλακτικό καθεστώς, η πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη μπορεί να περιορίζεται στις περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Σχετικά με την εκπαίδευση, όλα τα Κράτη (Μέλη) επιτρέπουν στους ασυνόδευτους ανήλικους με άδεια διαμονής να συνεχίσουν και να ολοκληρώσουν την πρωτοβάθμια και/ή τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μέχρι τη συμπλήρωση των 18 ετών (ή μέχρι να συμπληρώσουν την ηλικία της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης). Η πρόσβαση αυτή είναι εφικτή μέχρι κάποιο όριο ηλικίας, που ποικίλει από τα 20 έως τα 26 έτη, όπως αναφέρεται από πολλά Κράτη (Μέλη). Από τη στιγμή της συμπλήρωσης του 18ου έτους ηλικίας, τα ειδικά δικαιώματα και οι περιορισμοί πρόσβασης στην απασχόληση λόγω ηλικίας παύουν να ισχύουν και οι ασυνόδευτοι ανήλικοι έχουν πλέον τα ίδια δικαιώματα με άλλους πολίτες τρίτων χωρών υπό το ίδιο καθεστώς μετανάστευσης, όπως είναι τα μέτρα κινητροδότησης για άνεργους ή μετανάστες.



## ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Εκτός από δύο περιπτώσεις, τα περισσότερα Κράτη (Μέλη) προβλέπουν δια νόμου τη δυνατότητα **έκδοσης απόφασης για την επιστροφή** ενός ασυνόδευτου ανήλικου. Σύμφωνα με το **κεκτημένο** της ΕΕ, η διαδικασία επιστροφής των ασυνόδευτων ανήλικων βασίζεται στην **εκτίμηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού** το οποίο πρέπει να λαμβάνεται μονίμως υπόψη κατά την έκδοση μιας απόφασης επιστροφής και κατά την εκτέλεσή της, όπως το δικαίωμα του παιδιού να ακουστεί η άποψή του, με τη συμμετοχή στη διαδικασία όλων των συναρμόδιων φορέων και εξασφαλίζοντας κατάλληλες συνθήκες υποδοχής στον τόπο επιστροφής.

Όπως υπαγορεύει η Οδηγία για την Επιστροφή, η δυνατότητα **αναγκαστικών επιστροφών ασυνόδευτων ανήλικων** επιτρέπεται σε ευρεία κλίμακα μεταξύ των Κρατών (Μελών), αν και στην πράξη περίπου τα μισά από αυτά δεν πραγματοποιούν αναγκαστικές επιστροφές, παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Αυτό συμβαίνει συχνά διότι η αναγκαστική επιστροφή θεωρείται *de facto* ότι δεν μπορεί να είναι προς το μείζον συμφέρον του παιδιού και/ή ότι οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις επιστροφής του ασυνόδευτου ανήλικου δεν μπορούν να τηρούνται. Με ανάλογο τρόπο, όλα τα Κράτη (Μέλη) παρέχουν στα παιδιά την ευκαιρία **πρόσβασης σε προγράμματα υποβοηθούμενης εθελοντικής επιστροφής (και επανένταξης)**. Ωστόσο, ο αριθμός υποβοηθούμενων εθελοντικών επιστροφών είναι επίσης μικρός με την έννοια ότι συνήθως οι ασυνόδευτοι ανήλικοι δεν εκφράζουν ενδιαφέρον για την επιστροφή τους, και, στις λίγες περιπτώσεις που το κάνουν, οι όροι της επιστροφής σπάνια τηρούνται, όπως για παράδειγμα η λήψη της οικογενειακής συναίνεσης, η εγγύηση της ασφάλειας του παιδιού και η εξασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υποδοχής στη χώρα καταγωγής.



## ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ (ΜΕΛΩΝ) ΠΡΙΝ, ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ

Επειδή οι περιπτώσεις επιστροφής ασυνόδευτων ανήλικων είναι σπάνιες, οι διαθέσιμες πληροφορίες για την εκτέλεση των αποφάσεων επιστροφής είναι πολύ περιορισμένες. Κατά τη επιστροφή ενός ασυνόδευτου ανήλικου, το μεγαλύτερο μέρος της διαδικασίας προ της επιστροφής αφορά την κατάλληλη υποδοχή και την παράδοση του ανήλικου στη χώρα άφιξης. Αυτό γίνεται από όλα τα Κράτη (Μέλη) τα οποία έχουν επιστρέψει ασυνόδευτους ανήλικους, για παράδειγμα μέσω εντοπισμού της οικογενείας, ή με αξιολόγηση των εγκαταστάσεων υποδοχής που διεξάγεται σε συνεργασία με τις τοπικές προξενικές αρχές και εταίρους. Λίγα Κράτη (Μέλη) παρέχουν επίσης στον ανήλικο και/ή στον νόμιμο κηδεμόνα και/ή στον κοινωνικό του λειτουργό **συμβουλές προ της αναχώρησης**. Κατά τη διάρκεια της επιστροφής, όλα τα Κράτη (Μέλη) ορίζουν έναν συνοδό που θα συνοδεύει τον ανήλικο στο ταξίδι του. Η **αρωγή επανένταξης** παρέχεται από τα περισσότερα Κράτη (Μέλη), ενώ μόνο μια μειοψηφία προβλέπει την παροχή αρωγής επανένταξης σε περιπτώσεις αναγκαστικής επιστροφής ασυνόδευτων ανήλικων.



## ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΑΝΤΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΓΙΑ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ

Για τους ασυνόδευτους ανήλικους που δεν μπορούν να επιστρέψουν, τα Κράτη (Μέλη) έχουν υιοθετήσει διάφορες **εναλλακτικές λύσεις**, οι οποίες ποικίλουν από τη χορήγηση καθεστώτος ανοχής ή προσωρινής διαμονής μέχρι να καταστεί εφικτή η επιστροφή, έως τη διαμόρφωση μιας πορείας προς τη μακροπρόθεσμη νομιμοποίηση και την παροχή δικαιώματος διαμονής στο Κράτος (Μέλος).



## ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ, ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Όλα τα Κράτη (Μέλη) υπολογίζουν το μείζον συμφέρον του παιδιού σχετικά με την παροχή φροντίδας, την ένταξη και την επιστροφή ασυνόδευτων ανήλικων. Λίγα όμως από αυτά διαθέτουν ειδική νομοθεσία, πολιτικές ή πρακτικές καθοδήγησης της συγκεκριμένης διαδικασίας εφαρμογής μέτρων φροντίδας ή ένταξης. Περίπου τα μισά από τα Κράτη (Μέλη) διαθέτουν νομοθετικά εργαλεία ή διατάξεις πολιτικής που θεσπίζουν την υποχρέωση εκτίμησης του μείζονος συμφέροντος του παιδιού κατά τη διαδικασία επιστροφής.

Σχετικά με τη φροντίδα, οι αρμόδιοι φορείς των περισσότερων Κρατών (Μελών) καταρτίζουν ένα **εξατομικευμένο σχέδιο φροντίδας** σε συνάρτηση με τις ανάγκες του ασυνόδευτου ανήλικου. Για την ένταξη, περίπου το ένα τέταρτο των Κρατών (Μελών) αναφέρθηκε στην **ειδική ευθύνη του νόμιμου κηδεμόνα**, ώστε να εξασφαλίζεται ότι θα λαμβάνεται υπόψη το μείζον συμφέρον του παιδιού κατά την εφαρμογή των μέτρων ένταξης. Για τους ασυνόδευτους ανήλικους που βρίσκονται στη διαδικασία επιστροφής, η εκτίμηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού πρέπει να λαμβάνεται μονίμως υπόψη κατά την έκδοση και κατά την εκτέλεση της απόφασης επιστροφής όπως, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα να ακουστεί η άποψη του παιδιού, η εμπλοκή στη διαδικασία όλων των συναρμόδιων φορέων και η εξασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υποδοχής στον τόπο επιστροφής.



## ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΕΞΑΦΑΝΙΣΕΩΝ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ Η ΚΑΤΟΠΙΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

Παρά την έλλειψη επίσημων στατιστικών για τον αριθμό ασυνόδευτων ανήλικων που εξαφανίζονται από υπηρεσίες φροντίδας ή μετά από απόφαση επιστροφής, περίπου **10 000 παιδιά-μετανάστες και πρόσφυγες εξαφανίστηκαν το 2017 μετά την άφιξη στην Ευρώπη**<sup>11</sup>. Οι εκτιμήσεις των Κρατών (Μελών) υποδεικνύουν ότι ο αριθμός ασυνόδευτων ανήλικων που εξαφανίζονται από υπηρεσίες φροντίδας και/ή μετά από απόφαση επιστροφής ποικίλει σε σημαντικό βαθμό. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι εξαφανίστηκαν

11 Παιδιά που έχουν εξαφανιστεί, Ευρώπη, 2017. Η Europol επιβεβαιώνει την εξαφάνιση 10 000 παιδιών-μεταναστών στην Ευρώπη. <http://missingchildreneurope.eu/news/Post/1023/Euro-pol-confirms-the-disappearance-of-10-000-migrant-children-in-Europe>

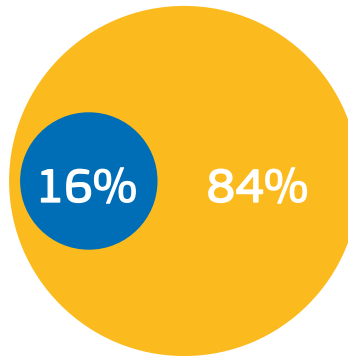
# Ασυνόδευτοι ανήλικοι μετά τον καθορισμό του καθεστώτος

## 16% αρνητικές αποφάσεις

Πολλοί λίγοι ανήλικοι επιστρέφουν με **αναγκαστική επιστροφή** στη χώρα προέλευσής τους

Τα προγράμματα **Υποβοηθούμενης Εθελοντικής Επιστροφής και Επανάταξης** προβλέπονται για παιδιά, αλλά σπανίως πληρούνται οι όροι υλοποίησής τους

Σε ορισμένα Κράτη (Μέλη), στους ανήλικους χορηγείται ένα **καθεστώς ανοχής, μια προσωρινή άδεια διαμονής ή η δυνατότητα νομιμοποίησης**



## 84% θετικές αποφάσεις

Η επιτροπεία παρέχεται στον ανήλικο μέχρι την ηλικία από 19 έως 27 ετών

Η υποστήριξη μετά τη φροντίδα και η στέγαση παρέχονται μέχρι την ηλικία 19-27 ετών ανάλογα με το Κράτος (Μέλος)

Πηγή: Εθνικά δεδομένα παρεχόμενα από τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, 2014-2017



**Περισσότερα από 30 000 παιδιά-μετανάστες και πρόσφυγες εκτιμάται ότι έχουν εξαφανιστεί μετά την άφιξή τους στην Ευρώπη. Τα περισσότερα εξαφανίζονται πριν την υποβολή αίτησης ασύλου ή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.**

Πηγή: Εθνικά δεδομένα παρεχόμενα από τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, 2014-2017

εντός των δυο πρώτων ημερών από την άφιξή τους, δηλαδή πριν υποβάλουν αίτηση για άσυλο ή για άλλο καθεστώς. Αυτό μπορεί να οφείλεται είτε στο ότι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι προσπαθούν να περάσουν σε άλλη χώρα την οποία θεωρούν ως «τελικό» τους προορισμό και/είτε διότι φοβούνται ότι θα λάβουν αρνητική απάντηση στην αίτηση ασύλου. Δεν υπάρχουν επαρκείς αναφορές από τα Κράτη (Μέλη) σχετικά με τις εξαφανίσεις που συνδέονται με κυκλώματα εμπορίας ανθρώπων.

**Τα Κράτη (Μέλη) δεν διαθέτουν ένα ολοκληρωμένο σύνολο μέτρων πρόληψης των εξαφανίσεων.** Εκεί όπου προβλέπονται προληπτικά μέτρα, αυτά συνίστανται κυρίως σε προληπτική παροχή συμβουλών για την ενημέρωση του ασυνόδευτου ανήλικου σχετικά με τους πιθανούς κινδύνους που συνδέονται με την εξαφάνιση από τις υπηρεσίες φροντίδας. Επιπλέον, σε πολλά Κράτη (Μέλη) έχουν θεσπιστεί διαδικασίες εντοπισμού και τηλεφωνικές γραμμές έκτακτης ανάγκης. Τα περισσότερα Κράτη (Μέλη) ακολουθούν τυποποιημένη διαδικασία αναφοράς περιστατικών εξαφάνισης ασυνόδευτων ανήλικων από τις υπηρεσίες φροντίδας και μετά από αποφάσεις επιστροφής, στην οποία περιλαμβάνεται η ενημέρωση για το συμβάν των συναρμόδιων υπηρεσιών φροντίδας παιδιών, κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών μετανάστευσης, καθώς επίσης και της αστυνομίας. Σε ορισμένα Κράτη (Μέλη), η εξαφάνιση ανήλικων μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την καταγγελία ή την ακύρωση του καθεστώτος ή της άδειας διαμονής.

από τον δήμο που τους φιλοξενεί. **Οι γλωσσικοί φραγμοί** αποτελούν την πιο σημαντική πρόκληση στην εκπαίδευση και, επομένως, στην ένταξη των ασυνόδευτων ανήλικων, σε συνδυασμό με τους ανεπαρκείς πόρους παροχής εκπαιδευτικών μαθημάτων σύμφωνα με τις εκάστοτε ειδικές τους ανάγκες. Σχετικά με την επιστροφή, η μεγαλύτερη πρόκληση για τα Κράτη (Μέλη) είναι η **εκπλήρωση των απαιτήσεων για τις επιστροφές**, όπως αυτές παρατίθενται στην Οδηγία για την Επιστροφή. Άλλα ειδικά προβλήματα που υπάρχουν περιλαμβάνουν τη χορήγηση της γονικής συναίνεσης και τον προσδιορισμό της ηλικίας και της ταυτότητας των ανήλικων - προβλήματα τα οποία εντείνονται στις περιπτώσεις όπου η συνεργασία με την αντίστοιχη χώρα καταγωγής μπορεί να είναι περιορισμένη για διάφορους λόγους. Η πιο κοινή πρόκληση που αναφέρθηκε από τα Κράτη (Μέλη) σχετικά με την πρόληψη και την αντιμετώπιση των εξαφανίσεων ασυνόδευτων ανήλικων περιλαμβάνει την **έλλειψη ενός τυποποιημένου σχεδίου δράσης και στρατηγικής συντονισμού μεταξύ των εθνικών και των διασυνοριακών αρχών**, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα τη δυσκολία εντοπισμού των ασυνόδευτων ανήλικων.



## **ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΤΑ ΚΡΑΤΗ (ΜΕΛΗ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ**

Ένα κοινό πρόβλημα που αναφέρεται στον τομέα της φροντίδας, της ένταξης και της επιστροφής ασυνόδευτων ανήλικων είναι η **έλλειψη εξειδικευμένου και καταρτισμένου προσωπικού**. Ειδικότερα, υπάρχει περιθώριο σημαντικής βελτίωσης σχετικά με τη στέγαση και την επιτροπεία, παρέχοντας, για παράδειγμα, κατάλληλη κατάρτιση του προσωπικού και των επιτρόπων, ώστε να εξασφαλιστεί η παροχή παρομίου επιπέδου φροντίδας και επίβλεψης στους ανήλικους ανεξάρτητα



## **ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ**

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (2018). Προσεγγίσεις σχετικά με τους Ασυνόδευτους Ανήλικους Μετά τον Καθορισμό του Καθεστώτος στην ΕΕ και στη Νορβηγία- Συνοπτική Έκθεση. Βρυξέλλες: Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης.

[https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european\\_migration\\_network/reports/studies\\_en](https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/studies_en)



## Επικοινωνία με το ΕΔΜ

EMN website [www.ec.europa.eu/emn](http://www.ec.europa.eu/emn)

EMN LinkedIn page <https://www.linkedin.com/company/european-migration-network/>  
#EMN10years

## Εθνικά Σημεία Επαφής ΕΔΜ

Αυστρία [www.emn.at](http://www.emn.at)

Βέλγιο [www.emnbelgium.be](http://www.emnbelgium.be)

Βουλγαρία [www.mvr.bg](http://www.mvr.bg)

Γαλλία [www.immigration.interieur.gouv.fr/Europe-et-International/Le-reseau-europeen-des-migrations-REM2](http://www.immigration.interieur.gouv.fr/Europe-et-International/Le-reseau-europeen-des-migrations-REM2)

Γερμανία [www.emn-germany.de](http://www.emn-germany.de)

Δανία [https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european\\_migration\\_network/authorities/denmark\\_en](https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/authorities/denmark_en)

Ελλάδα <http://immigration.gov.gr/>

Εσθονία [www.emn.ee](http://www.emn.ee)

Ηνωμένο Βασίλειο [https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european\\_migration\\_network/authorities/united-kingdom\\_en](https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/authorities/united-kingdom_en)

Ιρλανδία [www.emn.ie](http://www.emn.ie)

Ισπανία <http://extranjeros.empleo.gob.es/en/redeuropeamigracion>

Ιταλία [www.emnitalyncp.it](http://www.emnitalyncp.it)

Κροατία [www.emn.hr](http://www.emn.hr)

Κύπρος [www.moi.gov.cy](http://www.moi.gov.cy)

Λετονία [www.emn.lv](http://www.emn.lv)

Λιθουανία [www.emn.lt](http://www.emn.lt)

Λουξεμβούργο [www.emnluxembourg.lu](http://www.emnluxembourg.lu)

Μάλτα <https://homeaffairs.gov.mt/en/mhas-information/emn/pages/european-migration-network.aspx>

Νορβηγία [www.emnnorway.no](http://www.emnnorway.no)

Ολλανδία [www.emnnetlands.nl](http://www.emnnetlands.nl)

Ουγγαρία [www.emnhungary.hu](http://www.emnhungary.hu)

Πολωνία [www.emn.gov.pl](http://www.emn.gov.pl)

Πορτογαλία [https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european\\_migration\\_network/authorities/portugal\\_en](https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/authorities/portugal_en)

Ρουμανία [www.mai.gov.ro](http://www.mai.gov.ro)

Σλοβακία [www.emn.sk](http://www.emn.sk)

Σλοβενία [www.emm.si](http://www.emm.si)

Σουηδία [www.emnsweden.se](http://www.emnsweden.se)

Τσεχία [www.emncz.eu](http://www.emncz.eu)

Φινλανδία [www.emn.fi](http://www.emn.fi)